

ELEKCYJA (146) *sb f*

-l- (138), -ll- (6), -ł- (1); -ec- (84), -ek- (50), -ekt- (11), *skrót*: elek. (1); -ti- (82), -ci- (46), -cy- (3).

Oba e jasne, a pochylone.

sg N elekcyjã (28). ◊ *G* elekcyjéj (33), elekcyj(e) (1); elekcyj(e)j : elekcyj(e) *Paprup* (2:1); -éj (8), -(e)j (25). ◊ *D* elekeyji (1). ◊ *A* elekcyjã (21). ◊ *I* elekcyjã (5). ◊ *L* elekcyjéj (39), elekcyji (5), elekcyje (1), *skrót*: elek. (1); -ji *MetrKor, LubPs*; -(e)j : -ji : -e *Paprup* (2 : 1 : 1); -(e)j : -ji *ActReg* (9 : 2); -éj (15), -(e)j (24). ◊ *pl N* elekcyj(e) (2). ◊ *A* elekcyj(e) [*zapis ę*] (1). ◊ *I* elekcyjami (2); -ami (1), -(a)mi (1). ◊ *L* elekcyjach (4); -ach (2), -(a)ch (2). ◊ (*lat.*) *N sg* elekcio (1) *BielKron*, electio (1) *ReszPrz*.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) i XVIII w.

*praw. Wybór, wybieranie; powoływanie monarchy, dostojnika świeckiego lub duchownego, albo też urzędnika drogą obioru spośród ubiegających się o to stanowisko kandydatów [eligo, idem quod deligo, unde electio – wybranie Mącz 187d; electio – wybranie Calep] (146) : MetrKor 31/621; RejRozpr C3; gdy było roztárzenie około elekcyey/ przyleciała gołębicá pádlá mu [Fabianowi] ná głowę/ znak ten podála áby był wybran Papieżem BielKron 152, 175v marg, 176v, 234v, 319, 330v [3 r.]; MycPrz II Bv, C3v; WierKróc A3v; StryjWjaz A3; KochDryas A2v; StryjKron 427, 707; nie rodzi się nam Pan/ iáko w Ispániey/ we Francyey/ w Angliey y indzie. Do electiey każdy tu należy/ á waży głos nayubożlżego Szláhcicá ták/ iáko naywiétfżego Pána. GórnRozm A; Więc co iest naygorżzego w wálzey electiey, to ty chwalifz naybárziez/ to iest obieranie Krolá w polu GórnRozm Av; Koroná Węgierfka electiami nierządneimi/ á wywodzeniem ná woynę Krolá vpádlá. GórnRozm A2v, A [3 r.], Av [4 r.], A2 [2 r.], A2v [4 r.], N3v; i już kań íroga Boza nadnami wifiala dla onei niezgodney Elekcyjey *Paprup* F4v, H; Kanclerzowi wiecey się podoba Maximilian, aniz Szwed, bedziem mieć niedługo Electię. *ActReg* 115, 33, 39, 50, 69 [2 r.], 72; Statutum aeuiternum Zygmuntá krolá, w którym obyczay Electiiey ítárodawny koronny opifuie. *SarnStat* 14; Iełcze do elekciiey należy: ze iedno láty, dowcípem okazałym máią bydz rozdawané Stároftwá y Dignitárftwá. *SarnStat* 484; Plfarz tenze Żiemfki/ który przez Elektciã od ízláchty obrány/ á przez Królá Ie⁸⁰ M. dawan bywa/ [...] Aktá Grodzkie ípráwować ma *SarnStat* 1157, 1, 458, 483, 853, 1300 (18); *CiekPotr* 88.*

*elekcyja czyja [dotyczy elekta; w tym z gen. rzeczownika (najczęściej imienia), lub zaimka (13), z odmiennym przymiotnikiem dzierżawczym (4)] (27): LubPs Z; OrzRozm B4; Iulius trzeci [...]/ ktorego Elekcyja ítoi ízyroko nápiáná v Szleydaná/ zoftał Papieżem. BielKron 190, 184; StryjKron 427 marg; warowany iest, tak pokoi inter dífsidentes. iako y Kompozycyã, zesię peremptorie na Electiey Henrikowey skonczyt miała *ActReg* 20, 20, 50, 138; Ieden pan w Polfcze y Litwie/ y o elektciiey iego. *SarnStat* 1011; Significatoriales Elektciiey Anny Królewny, y Stephaná Batorégo. *SarnStat* 1224, 14, 18, 20, 1200, 1203; *VotSzl* D3v.*

elekcyja czyja [dotyczy stanowiska; w tym z gen. rzeczownika (18), odrzeczownikowym przymiotnikiem (2)] (20): około Ellekcyey Papieżá bylá roznicá/ bo tám íá miedzy Kárdynały co ítronę trzymáią Cefárfká/ drudzy co Fráncufkiego Krolá *BielKron* 239, 175v; Elekcyja Krolá *RejZwierc* 249, Aaa3v; Pánowie też Koronni [...] ziecháli się ná Siem do Piotrkowá [...] A tám rózne były votá y zdánia około Electiey nowego Krolá (*marg*) „Różne votá Panow Koronnych w wobieraniu

[!] krolá (-) *StryjKron* 667, 707; *GórnRozm* A2v; *ActReg* 30, 31; O electiiey Podkomorzégo, y fądu Ziemfkiégo. *SarnStat* 457; lefcze ku obiáfnieniu Stárościéy elekciiey, żeby [!] ták ośiádły był, coby tám mógl przemiefzkivác. *SarnStat* 483; Elekcia Podfédká y Sędziégo Grodzkiégo, [...] Przy ftánowieniu Sędziégo, Grodzkiégo, téfz włafności, co y przy wybieraniu Sędziégo Ziemfkiégo máiá bydf vpátrowáné. *SarnStat* 488; Electia królów wolna/ grunt wolności *SarnStat* 1308, 8, 15, 458, 481, 483 *żp*, 489, 556.

elekcyja na kogo, co (4): Kthore mieyfce przypomina Piotr fwiéty w Akciech Apofstólfkich przy Elekcyi Mácieiá fwiétego ná ftan Apofstólki. *LubPs* Z; Ná nędznego pífárzá elekciá mamy *RejZwierc* 249v; Eleccia Succelforá na Kroleftwo Polfkie. *StryjKron* 427 *marg*; *Paprup* I4v.

W charakterystycznych pólfczeniach: elekcyja nierządna (2), *niezgodna* (2).

Wyrażenia »wolna elekcyja« [szyk 6 : 4] (10): *Diar* 95; *GórnRozm* A2; *Paprup* F2, I4v; interim tego przecię niemamy nawet y wolney Electiey Pana *ActReg* 31; A takież Nurfkiéy ziemi Pífárzá ofobnégo dáiemy/ y Elektciiey wolnéy *poft mortem moderni possessoris* pozwalamy. *SarnStat* 1151, 14 [2 r.], 15, 1308.

Szereg: »elekcyja to jest wyb(ie)ranie« (3): [cesarz Otto] chcąc záfieżyć temu iákoby elekcye/ to iefť wybierania Cefárftwá Rzymfkiego były w fwey mocy á ftáłości [...] vczynił Syem *BielKron* 175v; *OrzRozm* B4; Kácerstwo po Lácinie zowá *Haerefis*, co wzięto z Greckiego fłowá/ ktre znáczy *Electio*, to iefť wybieranie *ReszPrz* 99.

a. *Zjazd, sejm walny, zgromadzenie zwołane celem dokonania elekcji lub uroczystości z dokonaną elekcją związanych* (29) : *MetrKor* 31/621; *BielKron* 342v; *GórnRozm* A, Av [2 r.], K2v; Patrzaiciefz dla nafzei niezgodi co za Pana obralífmy naprzefzlei Electije *Paprup* E2, A4v, D2, D4, Ev; O Zołmierze Inflantckie aby płacá ieszcze na Electiey obiecaná mieli *ActReg* 26; Wymawiali tez Pany swe ze się z Arcyxiáżety Rakuskiemi, na Electiey przyczyniali *ActReg* 168, 49, 89, 116 [2 r.], 134, 138; PORZÁDEK NA SEYMIE Wálnym, do obiérania Páná y Królá nowégo przez Ich M. pány, Rády, y wízytko Rycérftwo Koronné, y Wielkiégo Kfiéftwá Litewfkiego, póftánowiony pod Wáfzawá [...] Roku, 1573 [...] A ktoby z rufznicá nábitá chodźił [...] tákowy ma bydf więzieniem karan przez Electiá *SarnStat* 16; DAwác fpráwę máiá Poftowie [...] przed Bráciá ná Elektiiéy téy/ gdy Deputy ná Trybunał obiérác będą. *SarnStat* 44; IŻ miáfto náfzé Wáfzawá wielká fzkodę y fpuftofzenie ma z przefzłéy Elekciiey y z infzych ziązdow Koronnych Séymow [...] Tedy Myto y Cło ziemfkié [...] dáiemy *SarnStat* 1179, 1202, 1225; *PowodPr* 25.

Zwrot: »elekcyjá złożyć« (3): A gdzieby w tym [pisarze] niedbáli byli: tedy Woiewodowie nowá Elekciá winni fzláchcie [!] złożyć będą/ ku obiéraniu nowé^{go} Pífárzá [*diem novae electioni praestituere ... ad eligendum nouum notarium* *JanStat* 497] *SarnStat* 563, 457, 556.

Wyrażenie: »elekcyja koronacyjej« (1): Ellectia koronáciey thegofz Máximilianá Krolá Czeskiego/ ná Rzymfkie Kroleftwo: która fie ftála w Fránkfurcie v Menu *BielKron* 330.

b. *Prawo wybierania* (6) : Xáza mila aczkolwyek tha Electia wáfchich M. yako y ynífch kofcziolow, kthemv przifla, yfch malo albo nycz nyewáfzy Bo y oczyecz swianthy Papyefch poddawanye Byfzkvpftw [...] fzobyie prziwáfczył. y thefch krolewye náfchy [...] tho zdawnego Zwyczáyv prawo mayá [...] Raczyl mye yego krolewka M. [...] prziflacz *MetrKor* 31/620v, 31/621; *BielKron* 141v; A

zaż y okrom *electiey* nie znaczna y rozflawiona ieŃt po wŃzytkiem Ńwiecie WolnoŃc Polkka? *GórnRozm*
A3; WŃzytko Ńię tu od *electiey* poczawŃzy/ o WolnoŃci wálzey mowi *GórnRozm* C3v, C3v.

Synonimy: obieranie, stanowienie, wybieranie, wybranie; a. zjazd.

KK